

Dobra osobiste

- Atrybut każdej osoby fizycznej,
- Definicje:
  - „Pewne uznane przez system prawny wartości obejmujące fizyczną i psychiczną integralność człowieka, jego godność i pozycję w społeczeństwie” – prof. Z. Radwański,
  - „Indywidualne wartości świata uczuć, życia psychicznego człowieka” – prof. S.Grzybowski

Dobra osobiste c.d.

- nieodłącznie związane z człowiekiem,
- niemajątkowe,
- typy tych dóbr zawiera art. 23 KC:
  - Życie, zdrowie, nietykalność cielesna,
  - Wolność,
  - Cześć,
  - Swoboda sumienia,
  - Nazwisko i pseudonim (także nazwa zespołu ludzkiego niemającego osobowości prawnej),
  - Stan cywilny,
  - Tajemnica korespondencji (otwarcie listu, włamanie się do kanału informacyjnego, przełamanie zabezpieczeń, **obejmuje także zaniedbania nadawcy !**),

Dobra osobiste c.d.

- **Wizerunek** (bliżej reguluje to art. 81 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, gdzie zawarto **generalny zakaz rozpowszechniania czyjegoś wizerunku bez jego zgody**, za wyjątkiem:
  - osób powszechnie znanych, których wizerunek wykonano w związku z pełnieniem przez nie funkcji publicznych,
  - osoby stanowiącej jedynie szczegół większej całości np. publicznej imprezy.
- Nietykalność mieszkania,
- Twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza itp.,
- Kult o bliskiej osobie zmarłej,
- Integralność seksualna.

Jakimi prawami podmiotowymi są dobra osobiste?

- Bezwzględne (skuteczne *erga omnes*),
- Niemajątkowe (stosownie do przedmiotu),
- Niezbywalne,
- Niedziedziczne.

System ochrony dóbr osobistych art. 24 KC

- Przesłanki :
  - Bezprawne naruszenie
lub
  - Bezprawne zagrożenie
- Uwaga! Brak wymogu winy (inaczej niż przy ochronie deliktowej czy w prawie karnym)
- Uwaga! Domniemanie bezprawności (... , chyba, że nie jest ono bezprawne...)

Co obali domniemanie bezprawności?

1. Zgoda uprawnionego (nie może być ogólna, jest odwołalna, ma być niesprzeczna z art. 58 KC).
2. Działanie oparte na przepisie prawnym lub realizacja innego prawa podmiotowego (list gończy z fotografią osoby poszukiwanej, przymusowe szczepienie).
3. Nadużycie prawa podmiotowego przez osobę uprawnioną.

Środki ochrony - powództwa

- O ustalenie,
- O zaniechanie naruszeń,
- O usunięcie skutków naruszenia,
- O zadośćuczynienie pieniężne lub zapłatę na cel społeczny.

O ustalenie

- Niekiedy wystarczy do ochrony,
- Oparte jest na art. 189 KPC:

„Powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny”

O zaniechanie

- Chodzi o zaprzestanie zachowań zagrażających lub naruszających dobra osobiste,
- Dopuszczalne tylko, gdy zachodzi uzasadniona obawa dalszych naruszeń.

Np. Wycofanie publikacji, usunięcie czyjegoś wizerunku itd.

O usunięciu skutków naruszenia

- Tylko, gdy już naruszono (dokonano naruszenia),
- Może być dochodzone obok zaniechania,
- Art. 24 KC wskazuje przykładowy sposób usunięcia naruszenia (złożenie oświadczenia o określonej treści i formie).

O zadośćuczynienie pieniężne lub zapłatę na cel społeczny

- Art. 24§1 zd 3 KC w zw. z art. 448 KC
- **Alternatywa rozłączna!:**
  - Można żądać zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę albo
  - Zapłaty na wskazany cel społeczny
- Roszczenia te mają opierać się na zasadach przewidzianych w Kodeksie. Co to znaczy? Samo odesłanie jest nieprecyzyjne ale art. 448 KC umieszczony jest w części poświęconej deliktom; stąd wniosek o konieczności **zawinionego naruszenia !**
- Dodatkowo należy stwierdzić, iż „sąd może” przyznać, a więc **nie** następuje to **obligatoryjnie**.

Ochrona poza KC

- Art. 24 KC sam przesądza o tym, iż jest to minimalny standard ochrony,
- Żadne przepisy pozakodeksowe nie eliminują tej ochrony !

Prawo własności

Art. 140 K.C.

W granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego **właściciel może, z wyłączeniem innych osób, korzystać** z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach może rozporządzać rzeczą.

<http://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/1002965,Fakt-musi-przeprosic-Jacka-Kurskiego-za-sugestie-ze-ma-romans-z-asystentka>

[http://m.wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/1,117915,16426108, Fakt nie musi przeproszac Jacka Kurskiego za tekst.html](http://m.wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/1,117915,16426108,Fakt_nie_musi_przepraszac_Jacka_Kurskiego_za_tekst.html)

<http://www.fakt.pl/Jacek-Kurski-przeprosi-Jacek-Kurski-przeprosiny-Kurski-musi-przeprosic-na-bilbordach,artykuly,172589,1.html>